

Číslo záznamu	21838
Název	Památník osvobození
Autor (autoři) díla	Jaroslav Brož (*1935) (hlavní autor) Blažej Heiser (1926-1990) (další autor) Antonín Drábek (*1910) (realizace)
Investor	Městský národní výbor Karviná

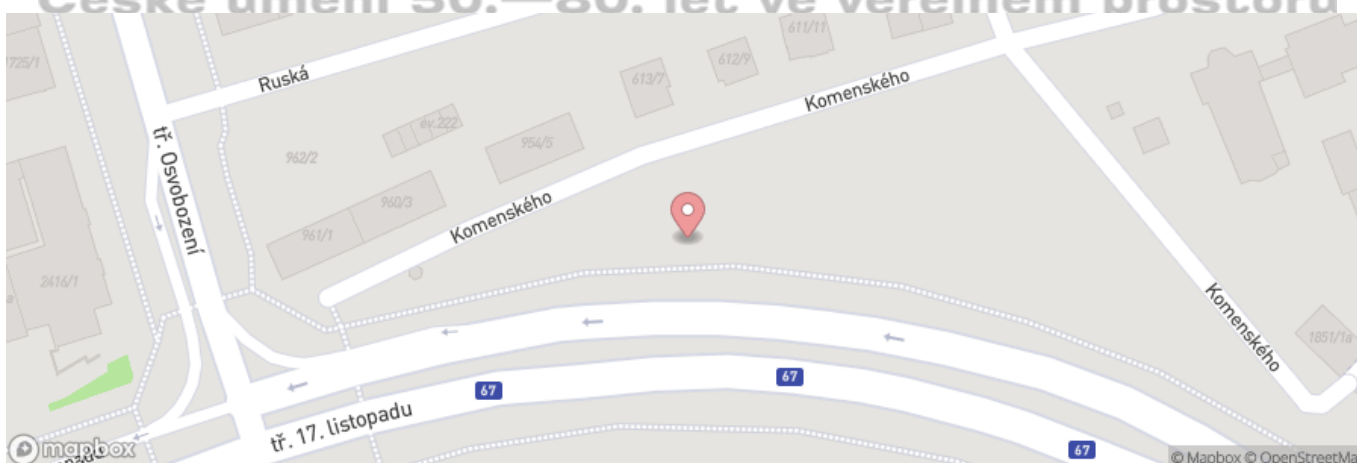

Památník osvobození 2017/JI

kraj	okres	obec	kat. území
Moravskoslezský kraj	Karviná	Karviná	Karviná-město

Ulice	čp. / č. o.
17. listopadu	

Umístění	v exteriéru
Širší souvislosti umístění	Původně na prostranství naproti Městskému domu kultury, později samotná socha v sadech Boženy Němcové, načas uskladněna a znovu instalována v parčíku u okružní třídy 17.

Výška	260cm	Datace návrhu	1965
Šířka	100cm	Datace jednání v komisi	1967 až 1970
Hloubka	135cm	Datace realizace	1969 až 1970
		Datace kolaudace	1970

Typ	<ul style="list-style-type: none"> • památník / pomník • socha / sousoší
Materiál	<ul style="list-style-type: none"> • slitiny železa a neželezné kovy <ul style="list-style-type: none"> ◦ měď a slitiny ■ bronz
Stav	zaniklé dílo
Popis poškození	Plastika Bojovníka v dobrém stavu, architektura památníku v 90. letech zničena; v květnu 2022 plastika odcizena
Dílo odstraněno z veřejného prostoru	ano

Související objekty

- [Památník osvobození](#)

Text hesla

Autorem návrhu památníku architekt Blažej Heiser, autorem plastiky *Bojovníka* sochař Jaroslav Brož. Na řešení památníku proběhla roku 1965 soutěž, ve které jednomyslně zvítězil návrh Brože a Heisera. Druhé místo nebylo uděleno a o třetí místo se podělily týmy Otto Cienciala a arch. Jánský a Miroslav Rybička a arch. Miloš Bartoň (tento návrh oceněn výhradně za architektonické řešení). V zápisech umělecké komise se o díle hovoří poprvé v prosinci 1967, kdy se teprve řeší umístění památníku. Původně, v soutěžních podmínkách, se počítalo s prostorem mezi okružní komunikací, tedy dnešní třídou 17. listopadu, a ulicí Komenského, tzn. zhruba v místech, kde socha *Bojovníka* dnes stojí. Až později bylo pro památník zvoleno místo naproti Domu kultury. Roku 1968 přizván k realizaci jako spoluautor kovolijec Antonín Drábek; v listopadu 1969 byla plastika již hotova a uskladněna pro nepřípravenost vlastního památníku na nádvoří technických služeb; kolaudováno o rok později s konstatováním zdařilého výsledku. Plastika byla na počátku "normalizace" (záhy po instalaci, asi roku 1972) označena za "zvrhlé umění", z památníku byla odstraněna (dočasně nahrazena tzv. řeckým ohněm) a v polovině 70. let nahrazena novou, realistickou plastikou *Rudoarmějce*, jejímž zhotovením byl pověřen opět Jaroslav Brož (viz heslo). Plastika *Bojovníka* byla druhotně osazena v odlehle části sadu Boženy Němcové, někdy v 90. letech byla uskladněna a až po letech znovu instalována, tentokrát bez podstavce v trávě parčíku u okružní třídy 17. listopadu. Na původním pylonu byl proveden na pravé straně nápis "Kéž člověk z mých dějin poučí se". Veškerá architektura památníku byla v 90. letech 20. století zničena. Socha *Bojovníka* nese inspiraci plastikou sedícího vojáka se štítem od Henryho Moora z první poloviny 50. let 20. století (viz foto). Plastika odcizena v květnu 2022.

Prameny

Státní okresní archiv v Karviné, fond: Okresní národní výbor Karviná, k. 1730, inv. č. 1824 (Výstavba Památníku osvobození města v Karviné).
ZAO, fond: ČFVU - Dílo, Ostrava, Umělecká komise pro spolupráci výtvarníků s architektky 1967 (strojopisy), 5. 12. 1967, 19. 12. 1967.
ZAO, fond: ČFVU - Dílo, Ostrava, Umělecká komise pro spolupráci výtvarníků s architektky 1968 (strojopisy), 4. 6. 1968.
ZAO, fond: ČFVU - Dílo, Ostrava, Zápisy o jednání komise pro spolupráci výtvarníků s architektky 9/1968-1/1970, 19. 11. 1968, 21. 1. 1969, 25. 11. 1969.
ZAO, fond: ČFVU - Dílo, Ostrava, Kniha zápisů z jednání komise pro spolupráci výtvarníků s architektky 2/1970-4/1971, 3. 11. 1970.

Literatura

Rudolf Hrubý, *Katalog památek města Karviné*, I. díl, Karviná 1985 (strojopis s vlepenými fotografiemi; uloženo ve Státním okresním archivu v Karviné).

SOCHY A MĚSTA

České umění 50.—80. let ve veřejném prostoru
evidenze / průzkumy / restaurování

Fotodokumentace aktuálního stavu

Památník osvobození 2017/JI

Památník osvobození 2017/JI

Památník osvobození 2017/JI

Památník osvobození 2017/JI

Památník osvobození 2017/JI

Památník osvobození 2017/JI

Památník osvobození 2017/JI

Památník osvobození 2017/JI

Archivní fotodokumentace

SOCHY A MĚSTA

České umění 50.—80. let ve veřejném prostoru
evidance / průzkumy / restaurování

Během stavby památníku, asi 1970, SOKA Karviná, Sběrka obrazového materiálu, fotografií a fotonegativů, neinventarizováno.

Během stavby památníku, asi 1970, SOKA Karviná, Sběrka obrazového materiálu, fotografií a fotonegativů, neinventarizováno.

Během stavby památníku, asi 1970, SOKA Karviná, Sběrka obrazového materiálu, fotografií a fotonegativů, neinventarizováno.

Památník při odhalení sochy, SOKA Karviná, Sběrka obrazového materiálu, fotografií a fotonegativů, neinventarizováno.

SOKA Karviná, Sběrka obrazového materiálu, fotografií a fotonegativů, neinventarizováno.

SOKA Karviná, Sběrka obrazového materiálu, fotografií a fotonegativů, neinventarizováno.

SOKA Karviná, Sběrka obrazového materiálu, fotografií a fotonegativů, neinventarizováno.

SOKA Karviná, Sběrka obrazového materiálu, fotografií a fotonegativů, neinventarizováno.

SOKA Karviná, Sběrka obrazového materiálu, fotografií a fotonegativů, neinventarizováno.

SOCHY A MĚSTA

České umění 50.—80. let ve veřejném prostoru
evidance / průzkumy / restaurování

Po odstranění sochy bojovníka, asi 1972, SOKA Karviná, Sběrka obrazového materiálu, fotografií a fotonegativů, neinventarizováno.

Po odstranění sochy bojovníka, asi 1972, SOKA Karviná, Sběrka obrazového materiálu, fotografií a fotonegativů, neinventarizováno.

Umístění v sadu Boženy Němcové, foto Ivan Straňák, z publikace Okres Karviná, Ostrava 1984.

Umístění v sadu Boženy Němcové, foto Ivan Straňák, z publikace Okres Karviná, Ostrava 1984.

Umístění v sadu Boženy Němcové, z Katalogu památek města Karviné, 1985, uloženo v SOKA Karviná.

Henry Moore: Bojovník se štítem, 1952-53, Staatsgalerie Stuttgart.

Henry Moore: Bojovník se štítem, 1953-54, Basilica di Santa Croce, Florencie.

Zpracoval	Jakub Ivánek
Fotografoval	Jakub Ivánek